

Nieuwsflash – Maart 2024

Epidemiologische update over luchtweginfecties

Op basis van de "[Respi-radar](#)"-indicatoren evolueert de epidemiologische situatie op 29 februari 2024 gunstig naar "niveau geel". De incidentie van ziekenhuisopnames voor SARI was in stijgende lijn begin dit jaar, maar lijkt ook te dalen sinds half februari. Het aantal huisartsconsulten voor influenza-infectie en het aantal ziekenhuisopnames voor influenza bereikten een piek in februari en dalen nu. De concentraties van SARS-CoV-2 in afvalwater en het aantal ziekenhuisopnames vanwege COVID-19 zijn verder gedaald. Wenst u steeds op de hoogte te zijn van de huidige epidemiologische situatie? Ontdek deze [nieuwe webpagina](#) over de Respi-radar en [schrijf u in](#) op onze nieuwsflash.

Mazelen weer in opmars - epidemiologische update

In 2023 is wereldwijd een [toename van mazelen](#) gemeld. Er werden gevallen waargenomen in alle leeftijdsgroepen, maar het aantal was het hoogst bij kinderen tussen 1 en 4 jaar. 76% van de gerapporteerde gevallen betrof niet-gevaccineerde personen. Een gelijkaardige trend werd waargenomen in België: 67 gevallen werden gemeld in 2023, met het hoogste aantal gevallen ook bij kinderen tussen 1 en 4 jaar. Van de 67 gevallen waren er 35 ongevaccineerd, 13 gevaccineerd met slechts 1 dosis, 4 met 2 dosissen en voor 15 gevallen was de vaccinatiestatus onbekend. Eén van de 4 volledig gevaccineerde gevallen werd gemeld in Vlaanderen (secundair vaccin falen bij een persoon die een nauw contact had met een bevestigd geval). Daarnaast was van 14 gevallen bekend dat ze geïmporteerd waren en 15 gevallen waren import gerelateerd (onderdeel van een cluster die begon met een geïmporteerd geval). In 2024 zijn al 20 gevallen gemeld, waarvan 14 uit Wallonië, waar er momenteel een uitbraak is. Degenen die het meeste risico lopen zijn baby's <12 maanden die nog te jong zijn om gevaccineerd te worden, niet-gevaccineerde kinderen tussen 1-4 jaar en personen met immunodeficiëntie. Daarom is het essentieel om alle kinderen 2 doses van het mazelenvaccin te geven en surveillance uit te voeren om bijkomende gevallen te voorkomen. Vlaanderen voorziet [gratis vaccins](#) voor volwassenen geboren na 1970 die geen 2 doses gehad hebben.

Listeriose – toename van gevallen in België

Sinds eind 2023 wordt in België een forse toename gezien van het aantal gevallen van [listeriose](#), een door voedsel overgedragen infectie veroorzaakt door de bacterie *Listeria monocytogenes*. Deze verheffing wordt grotendeels veroorzaakt door één specifieke cluster met 19 gevallen van een stam van het serotype 4b (bepaald via WGS analyse). Het eerste geval uit deze cluster dateert van maart 2023, maar sinds december is er een opmerkelijke stijging (12 nieuwe gevallen). De gevallen zijn verspreid over Vlaanderen alsook 1 geval in Brussel en 1 in Wallonië. Het team [Infectieziektebestrijding van Departement Zorg](#) bevraagt de gevallen om de oorzaak van deze toename op te sporen en koppelt terug naar het [Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen](#). De bevraging omvat voedingsmiddelen die langere tijd op koelkasttemperatuur worden bewaard en/of niet worden verhit voor consumptie (zachte kazen, rauwe melk(producten), gerookte vis, vleeswaren zoals paté en ham, voorgesneden salades). Er wordt gevraagd aan de klinische laboratoria om alle isolaten van *Listeria* over te maken aan het [Nationaal Referentiecentrum voor Listeria monocytogenes](#) voor verdere analyse. Op de website van het NRC vindt u ook meer informatie over de uitbraak.

Mpox - uitbraak in de Democratische Republiek Congo (update)

De uitbraak van mpox in de Democratische Republiek Congo (DRC) ([flash januari](#)) is momenteel niet onder controle. Tussen 1 januari en 4 februari 2024 werden er [1.265 verdachte gevallen en 102 verdachte sterfgevallen](#) gerapporteerd, wat overeenkomt met een mortaliteit van 8%. Kinderen worden het zwaarst getroffen. Meer dan de helft van de verdachte gevallen en meer dan 80% van de verdachte sterfgevallen waren bij kinderen jonger dan 15 jaar. Een [recente studie](#) toonde aan dat de uitbraak in Kamituga in Zuid Kivu veroorzaakt wordt door een nieuwe variant van MPXV clade I, die verschillend is van clade I-varianten die gelinkt werden aan een uitbraak in Kinshasa. Dit doet vermoeden dat het om een nieuwe introductie van het virus op de mens gaat en er dus minstens twee verschillende uitbraken tegelijk plaatsvinden. Er zijn momenteel geen aanwijzingen voor circulatie van MPXV clade I in de EU/EEA, de in 2022 gestarte internationale uitbraak wordt gedreven door het minder virulente MPXV clade IIb. In België zijn er sinds 1 januari 2024 5 gevallen van mpox gemeld. De aantallen blijven dus laag, maar het virus is nog aanwezig. Het is dan ook belangrijk om waakzaam te zijn. Infecties met mpox moeten [gemeld](#) worden zodat contact- en brononderzoek kan gebeuren.

Klebsiella pneumoniae - toename van hypervirulente Klebsiella pneumoniae sequentietype 23 in Europa

Vergeleken met 2021 is het aantal EU-landen dat gevallen van hypervirulente *Klebsiella pneumoniae* (hvKp) met sequentietype (ST) 23 rapporteert toegenomen (van 4 naar 10 landen), evenals het aantal isolaten dat door deze landen voor analyse is ingestuurd (van 12 naar 143). Daarnaast is de aanhoudende overdracht van hvKp ST23 met carbapenemase-genen tussen zorginstellingen in Europa bevestigd. Daarom schat het [ECDC](#) dat het risico van verspreiding en vestiging van hvKp met carbapenemase-genen in zorginstellingen in EU-landen hoog is, met als gevolg een aanzienlijk effect op morbiditeit en mortaliteit. De opkomst van *K. pneumoniae* met zowel hypervirulentie als resistentie tegen de laatste lijn antibiotica zoals carbapenems is een reden tot bezorgdheid, aangezien hvKp-stammen ernstige infecties kunnen veroorzaken bij gezonde personen, vaak gecompliceerd door verspreiding naar verschillende plaatsen in het lichaam. In België heeft het [Nationaal Referentiecentrum](#) tot nu toe 2 hvKp ST23-isolaten ontvangen, 1 in 2022 en 1 in 2023. De stam van 2022 bevatte carbapenemase-genen, terwijl de stam van 2023 alleen ESBL-genen bevatte.

Ondersterfte in 2023

Volgens het Be-MOMO ([Belgian Mortality Monitoring](#)) model ontwikkeld door Sciensano, werd het jaar 2023 niet gekenmerkt door oversterfte, maar eerder door ondersterfte. In 2023 werden 110.334 sterfgevallen geregistreerd in België, tegenover de verwachte 113.106, wat neerkomt op een ondersterfte van -2,5%, met 2.772 minder sterfgevallen dan voorspeld. Deze ondersterfte wordt vastgesteld in de meeste leeftijdsgroepen. Ze is het duidelijkst bij mensen tussen 65 en 84 jaar (1.434 minder sterfgevallen, -3,0%) en bij mannen in het algemeen (-3,0% tegenover -1,5% bij vrouwen van alle leeftijden). In tegenstelling tot voorgaande jaren kwamen factoren die het sterfterisico verhogen (extreme temperaturen, luchtvervuiling, infectieziekten) veel minder voor in 2023. Daarnaast heeft een oogsteffect, namelijk de vroegtijdige sterfte van kwetsbare mensen tijdens de jaren van de COVID-19-epidemie, ongetwijfeld bijgedragen aan deze ondersterfte. Een ondersterfte in de algemene bevolking was sinds 2014 niet meer waargenomen. Meer informatie vindt u in het [persbericht](#) dat Sciensano op 25 januari 2024 publiceerde.